

UZASADNIENIE

Podpisanie Układu nastąpiło dnia 16 czerwca 2008 r. w Luksemburgu.

1. Potrzeba i cel związania się Rzeczypospolitej Polskiej Układem

W dniu 21 listopada 2005 r. Rada Unii Europejskiej podjęła decyzję o upoważnieniu Komisji Europejskiej do negocjowania Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu (zwanego dalej Układem) z Bośnią i Hercegowiną i w dniu 25 listopada 2005 r. nastąpiło oficjalne rozpoczęcie negocjacji w sprawie tego Układu. Negocjacje podjęto w bliskim porozumieniu z Grupą Roboczą Rady do spraw Bałkanów Zachodnich (COWEB) oraz z państwami członkowskimi Wspólnot Europejskich. Dyskusje dotyczące kwestii technicznych zostały zakończone w grudniu 2006 r. Po rozmowach z państwami członkowskimi wprowadzono dodatkowe korekty i w maju 2007 r. udostępniono tekst Układu.

Lepsza współpraca Bośni i Hercegowiny z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii (ICTY) oraz postępy w realizacji reformy policji odnotowane w ostatnim kwartale 2007 r. umożliwiły Komisji Europejskiej parafowanie Układu o stabilizacji i stowarzyszeniu w dniu 4 grudnia 2007 r. w Sarajewie.

Stanowisko Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie propozycji decyzji Rady Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej odnośnie do zawarcia Układu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Bośnią i Hercegowiną, z drugiej strony, zostało przyjęte przez Komitet Europejski Rady Ministrów w dniu 22 kwietnia 2008 r.

Ratyfikacja Układu pozwoli na pogłębienie i przyspieszenie integracji Bośni i Hercegowiny z Unią Europejską. Jest to istotny element realizacji perspektywy europejskiej dla państw Bałkanów Zachodnich. Bliższe

powiązanie Bośni i Hercegowiny ze Wspólnotami Europejskimi przyczyni się do budowy stabilności polityczno-gospodarczej tego kraju oraz całego regionu Bałkanów Zachodnich.

Dzięki związaniu się Rzeczypospolitej Polskiej Układem zostaną uregulowane podstawy i kierunki dialogu politycznego, współpracy i handlu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, w tym Rzeczpospolitą Polską, a Bośnią i Hercegowiną.

2. Treść Układu

Układ reguluje współpracę Unii Europejskiej z Bośnią i Hercegowiną w bardzo szerokim spektrum, obejmując:

- a) warunki dialogu politycznego z Bośnią i Hercegowiną, który ma promować:
- pełną integrację Bośni i Hercegowiny ze wspólnotą państw demokratycznych i stopniowe zbliżenie z Unią Europejską,
 - postępujące ujednocianie stanowisk Stron w kwestiach międzynarodowych, w tym dotyczących Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa, łącznie z wymianą informacji,
 - współpracę regionalną i rozwój dobrosąsiedzkich stosunków,
 - wspólne postrzeganie kwestii bezpieczeństwa i stabilności w Europie

Dialog polityczny będzie się odbywał głównie w ramach Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia (SAC). Na życzenie Stron dialog polityczny może się odbywać w formie: spotkań wyższych urzędników, z wykorzystaniem kanałów dyplomatycznych (łącznie z kontaktami w państwach trzecich, w ramach ONZ, OBWE, Rady Europy i innych organizacji) oraz innych formach uznanych za stosowne. Układ zobowiązuje Bośnię i Hercegowinę do współpracy i rozwoju kontaktów z państwami-stronami innych układów o stabilizacji i stowarzyszeniu, państwami objętymi procesem stabilizacji i stowarzyszenia oraz państwami kandydującymi do Unii Europejskiej nieuczestniczącymi w procesie stabilizacji i stowarzyszenia;

- b) warunki wzmocnienia współpracy regionalnej, łącznie z perspektywą tworzenia stref wolnego handlu przez kraje regionu

Bośnia i Hercegowina będzie wdrażać w pełni istniejące porozumienia dwustronne wynegocjowane zgodnie z protokołem ustaleń w sprawie ułatwień handlowych i liberalizacji, podpisanym dnia 27 czerwca 2001 r. w Brukseli przez Bośnię i Hercegowinę;

- c) perspektywę utworzenia strefy wolnego handlu między Wspólnotami Europejskimi a Bośnią i Hercegowiną w terminie do 5 lat po wejściu w życie Układu

Układ jest w pełni zgodny i wdrażany w sposób spójny z właściwymi postanowieniami WTO oraz Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994 (GATT 1994);

- d) warunki przepływu osób, ułatwiania zakładania przedsiębiorstw, świadczenia usług, płatności bieżących i przepływu kapitału

Układ przewiduje, iż pracownicy, którzy są obywatelami Bośni i Hercegowiny i którzy są legalnie zatrudnieni na terytorium państwa członkowskiego, są wolni od wszelkiej dyskryminacji narodowościowej dotyczącej warunków pracy, wynagrodzenia lub zwolnienia, w porównaniu z obywatelami państwa członkowskiego, oraz że legalnie przebywający w danym państwie członkowskim współmałżonek i dzieci pracownika legalnie zatrudnionego na terytorium państwa członkowskiego, z wyjątkiem pracowników sezonowych lub pracowników objętych dwustronnymi umowami w rozumieniu art. 48 Układu, o ile nie przewidziano inaczej w tych umowach, mają dostęp do rynku pracy w tym państwie członkowskim w okresie, w którym ten pracownik posiada zezwolenie na pracę. Analogicznie kształtuje się sytuacja pracowników, którzy są obywatelami państwa członkowskiego legalnie zatrudnionymi na terytorium Bośni i Hercegowiny, jak również ich współmałżonków i dzieci legalnie tam przebywających. Układ zakłada, że należy utrzymać i w miarę możliwości zwiększyć już istniejące ułatwienia w dostępie do zatrudnienia bośniackich pracowników, przyznane przez państwa członkowskie na mocy umów dwustronnych. Po upływie trzech lat Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia (dalej: RSS) zbada przyznanie dalszych udogodnień, w tym ułatwień w

dostępie do szkoleń zawodowych, zgodnie z przepisami i procedurami obowiązującymi w państwach członkowskich, uwzględniając sytuację na rynku pracy w państwach członkowskich i we Wspólnotach.

Bośnia i Hercegowina będzie ułatwiać przedsiębiorstwom i obywatelom państw członkowskich Wspólnot Europejskich prowadzenie działalności na swoim terytorium. Gwarantuje ona w tym zakresie traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przedsiębiorstwom bośniackim lub przedsiębiorstwom państw trzecich, w zależności od tego, które jest korzystniejsze. Takie samo traktowanie przedsiębiorstw i obywateli bośniackich zapewniają Wspólnoty Europejskie i ich państwa członkowskie. Strony nie będą wydawać żadnych nowych przepisów ani środków wprowadzających dyskryminację w odniesieniu do zakładania lub prowadzenia przedsiębiorstw wspólnotowych lub bośniackich. Cztery lata po wejściu w życie Układu Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia określi zasady rozszerzenia zakresu stosowania postanowień, tak aby obejmowały one podejmowanie działalności gospodarczej przez obywateli stron na zasadzie samozatrudnienia.

Strony zobowiązują się do podejmowania niezbędnych kroków w kierunku stopniowego zezwalania na świadczenie usług przez przedsiębiorstwa lub obywateli państw członkowskich Wspólnot Europejskich lub Bośni i Hercegowiny, których siedziba znajduje się na terytorium Strony innej niż Strona, na terytorium której ma swoją siedzibę usługobiorca. Cztery lata po wejściu w życie niniejszego Układu Rada Stabilizacji i Stowarzyszenia podejmie środki niezbędne do stopniowej realizacji powyższych postanowień. Uwzględniony zostanie postęp, jaki Strony osiągnęły w dostosowywaniu ustawodawstw.

Strony zobowiązują się zezwolić na dokonywanie, w walucie w pełni wymiennej w rozumieniu postanowień art. VIII statutu Międzynarodowego Funduszu Walutowego, wszelkich płatności i transferów na rachunkach bieżących w ramach bilansu płatniczego między Wspólnotami Europejskimi a Bośnią i Hercegowiną.

W odniesieniu do transakcji na rachunkach kapitałowych i finansowych bilansu płatniczego, od daty wejścia w życie Układu zostanie zapewniony swobodny przepływ kapitału odnoszący się do:

- bezpośrednich inwestycji dokonywanych w przedsiębiorstwach utworzonych zgodnie z ustawodawstwem kraju przyjmującego oraz inwestycji dokonywanych zgodnie z postanowieniami rozdziału II tytułu V Układu, jak również likwidacji lub repatriacji tych inwestycji oraz wszelkiego wynikającego z nich zysku,
- kredytów związanych z transakcjami handlowymi lub świadczeniem usług, w których uczestniczy rezydent jednej ze Stron, oraz
- pożyczek pieniężnych i kredytów, których okres wymagalności jest dłuższy niż rok.

W ciągu 6 lat od daty wejścia w życie Układu Bośnia i Hercegowina będzie stopniowo nowelizować swoje ustawodawstwo związane z nabywaniem nieruchomości, tak aby w efekcie traktować obywateli państw członkowskich Wspólnot Europejskich nabywających nieruchomości na jej terytorium tak samo jak własnych obywateli.

W ciągu 5 lat od chwili wejścia w życie Układu Strony zapewnią również swobodny przepływ kapitału związanego z inwestycjami portfelowymi oraz pożyczkami finansowymi i kredytami, których okres wymagalności jest krótszy niż rok;

- e) zobowiązania Bośni i Hercegowiny do zbliżania jej prawa do unijnego, szczególnie w kluczowych kwestiach rynku wewnętrznego

Bośnia i Hercegowina podejmie wysiłki w celu zapewnienia stopniowego dostosowywania obowiązujących przepisów prawnych i przyszłego ustawodawstwa do dorobku prawnego Wspólnot. Bośnia i Hercegowina zapewni odpowiednie wdrażanie i egzekwowanie obowiązujących przepisów prawnych i przyszłego ustawodawstwa. Dostosowywanie rozpoczyna się w dniu podpisania Układu i jest stopniowo rozszerzane o wszystkie elementy wspólnotowego dorobku prawnego, o których mowa w Układzie, do zakończenia okresu przejściowego określonego w art. 8 Układu. Zbliżanie

ustawodawstwa odbywa się na podstawie programu uzgodnionego między Komisją Europejską a Bośnią i Hercegowiną. Bośnia i Hercegowina określi w porozumieniu z Komisją Europejską sposób monitorowania realizacji zbliżania ustawodawstwa oraz działania, jakie zostaną podjęte w celu egzekwowania prawa;

- f) warunki szerokiej współpracy z Bośnią i Hercegowiną, m.in. w kwestiach sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa

Strony zwracają szczególną uwagę na konsolidację zasad praworządności oraz wzmocnienie instytucji na wszystkich szczeblach administracji, a w szczególności na wzmocnienie egzekwowania prawa i wymiaru sprawiedliwości. Współpraca ma w szczególności na celu: wzmocnienie niezawisłości sądownictwa i zwiększenie jego wydajności oraz zdolności instytucjonalnych, poprawę funkcjonowania policji i innych organów egzekwujących prawo, zapewnienie odpowiedniego przeszkolenia oraz zwalczanie korupcji i przestępczości zorganizowanej. Współpraca obejmie m.in. kwestie takie, jak: wizy, kontrola granic, azyl i migracja. Podstawowymi formami współpracy będą wzajemne konsultacje oraz bliskie współdziałanie między Stronami – może ono obejmować pomoc techniczną i administracyjną m.in. w ramach wymiany informacji w zakresie ustawodawstwa i praktyk, opracowywania rozwiązań legislacyjnych, szkolenia personelu oraz zwiększania zdolności administracyjnych. Ponadto Strony będą współdziałać w zakresie readmisji, zwalczania prania brudnych pieniędzy oraz narkotyków;

- g) utworzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia oraz Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia i Komitetu Parlamentarnego Stabilizacji i Stowarzyszenia

RSS ma się zbierać regularnie i w miarę potrzeb, na odpowiednim szczeblu, aby badać główne kwestie wynikające z Układu oraz inne zagadnienia pozostające we wspólnym zainteresowaniu Stron. Będzie się ona składać z członków Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej i członków rządu Bośni i Hercegowiny. Jej przewodnictwo będzie rotacyjne, między reprezentantami Wspólnot oraz Bośni i Hercegowiny. W razie potrzeby w spotkaniach RSS może uczestniczyć przedstawiciel Europejskiego Banku Inwestycyjnego w roli obserwatora. RSS przysługuje kompetencja wydawania wiążących dla Stron Układu decyzji oraz

zaleceń w celu zapewnienia realizacji Układu. Ponadto będzie ona władna wiążąco rozstrzygać spory wynikające ze stosowania i interpretacji Układu. RSS oceni, najpóźniej po 3 latach od wejścia w życie Układu, postęp osiągnięty przez Bośnię i Hercegowinę. RSS może podjąć decyzję na temat kolejnych etapów stowarzyszenia (nie dotyczy to kwestii wolnego przepływu towarów – tytuł IV Układu, którą regulują szczegółowe przepisy Układu). RSS będzie w swoich działaniach wspomagana przez Komitet Stabilizacji i Stowarzyszenia (dalej: KSS), złożony z przedstawicieli Rady Unii Europejskiej, Komisji Europejskiej i rządu Bośni i Hercegowiny. RSS ustali jego sposób działania; może również upoważnić KSS do działania w swoim imieniu. Może ona także tworzyć inne organy wspomagające. KSS może utworzyć odpowiednią liczbę podkomitetów przed upływem roku od wejścia w życie Układu. Zostanie utworzony między innymi Podkomitet do spraw migracji.

Dialog polityczny na poziomie parlamentarnym będzie się odbywał w ramach Komitetu Parlamentarnej Stabilizacji i Stowarzyszenia. Komitet będzie złożony z członków Parlamentu Europejskiego i Zgromadzenia Parlamentarnej Bośni i Hercegowiny, a jego przewodnictwo będzie rotacyjnie sprawowane przez obie Strony.

Warunkiem wejścia w życie Układu jest jego ratyfikacja przez Bośnię i Hercegowinę, Wspólnoty i wszystkie państwa członkowskie Wspólnot Europejskich. Układ wejdzie w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dacie złożenia ostatniego dokumentu ratyfikacyjnego. Układ jest zawierany na czas nieokreślony.

Do czasu wejścia w życie Układu stosunki handlowe Wspólnot Europejskich z Bośnią i Hercegowiną będzie regulować Umowa przejściowa w sprawie handlu i kwestii z handlem związanych między Wspólnotami Europejskimi, z jednej strony, a Bośnią i Hercegowiną, z drugiej strony. Umowa zawarta na podstawie procedury przewidzianej w art. 133 (300 TWE) przez Wspólnoty Europejskie oraz Bośnię i Hercegowinę została podpisana dnia 16 czerwca 2008 r. w Luksemburgu i weszła w życie dnia 1 lipca 2008 r. (ogłoszenie nastąpiło w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej). Postanowienia Umowy przejściowej obejmują pewne zagadnienia Układu, a w ich zakresie kompetencje wyłączne posiadają Wspólnoty Europejskie.

Rzeczpospolita Polska oraz inne państwa członkowskie Wspólnot Europejskich są nią związane od dnia 1 lipca 2008 r.

1. Skutki zawarcia Układu:

1) skutki prawne

Wejście w życie Układu nie spowoduje konieczności zmiany polskiego ustawodawstwa;

2) skutki społeczne, gospodarcze i finansowe

Wejście w życie Układu nie wywoła bezpośrednich skutków społecznych. W zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w Układzie są zawarte postanowienia standardowe, zamieszczane we wszystkich tego rodzaju umowach stowarzyszeniowych Unii Europejskiej.

Nie przewiduje się negatywnych skutków gospodarczych Układu dla Rzeczypospolitej Polskiej. Rzeczpospolita Polska popiera zawarcie Układu ze względu na wzrastające w ostatnim okresie obroty handlowe z Bośnią i Hercegowiną oraz zainteresowanie polskich podmiotów dalszym powiększaniem tej wymiany. Układ ustali m.in. warunki handlu na zasadzie dwustronnej umowy zawierającej obopólne koncesje w dostępie Stron do rynków towarowych.

Przyjęcie Układu będzie pomocne we współpracy z sygnatariuszami Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Energii Europy Południowo-Wschodniej, m.in. Bośnią i Hercegowiną, oraz może przyczynić się do zapewnienia realizacji celów Wspólnej Polityki Energetycznej oraz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w Unii Europejskiej. Przyjęcie Układu będzie pomocne w wyeliminowaniu obrotu towarowego, dokonywanego z naruszeniem przepisów prawa celnego, co korzystnie wpłynie na rozwój gospodarki.

Wejście w życie Układu nie spowoduje dodatkowego obciążenia budżetu państwa.

2. Tryb związania się Układem przez Rzeczpospolitą Polską

Przyjęcie rozwiązań zawartych w Układzie przez Wspólnoty Europejskie nastąpiło w drodze wyrażenia zgody przez Radę UE na podpisanie Układu, zgodnie z art. 310 w związku z art. 300 ust. 2 i 3 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Ze względu na mieszany charakter Układu, wynikający z zakresu kompetencji Wspólnot określonego w traktatach ustanawiających Wspólnotę Europejską oraz Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Stronami będą zarówno Wspólnoty Europejskie, jak i ich państwa członkowskie), wejście w życie Układu wymaga przeprowadzenia odpowiedniej procedury wyrażenia zgody na związanie również w państwach członkowskich. Układ, ustanawiając stowarzyszenie Bośni i Hercegowiny ze Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, w tym z Rzeczpospolitą Polską, powołuje mechanizm współpracy politycznej i handlowej między Stronami. Mechanizm ten charakteryzuje się wzajemnością praw i obowiązków oraz wspólnymi działaniami realizowanymi przez powołane w tym celu organy według określonych procedur. Układ, dotyczący współpracy politycznej i – w szerszym kontekście – uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w organizacji międzynarodowej, podlega w związku z tym ratyfikacji, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 1 i 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

25-07-aa